

5. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας θέλει ἐνεργήσῃ τὸ παρὸν ψήφισμα.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 6 Μαΐου 1829

Ὁ Κυβερνήτης
Ι. Α. Καποδίστριας

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Ν. Σπηλιάδης.

ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Γενικαὶ Διατάξεις

Ἄρθ. 1. Εἰς τὰ ἐγκληματικά εἶναι διπλῇ ἀγωγή, δημοσία καὶ πολιτικὴ.

Ἡ δημοσία ἀγωγή κινεῖται διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ποινῶν ἀπὸ μόνους τοὺς δημοσίους ὑπουργούς, εἰς ὅσους τὴν ἐμπιστεύεται ὁ νόμος.

Ὁ θάνατος τοῦ ὑπόπτου ἢ τοῦ ἐγκαλουμένου, σβήνει τὴν δημοσίαν ἀγωγήν.

Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἶναι διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ζημίας· δύναται νὰ κινηθῇ καὶ κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ὑπόπτου ἢ τοῦ ἐγκαλουμένου, καὶ ἀνήκει εἰς μόνους ὅσοι ἐβλάβησαν ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἐγκλημα ἢ πταῖσμα.

2. Ἄν δὲν κινηθοῦν συγχρόνως καὶ αἱ δύο ἀγωγαὶ ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, ἡ πολιτικὴ ἀναβάλλεται ἕως οὗ ἀποφασισθῇ ὀριστικῶς ἡ δημοσία.

3. Ἡ παραίτησις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς δὲν σβήνει, οὐδὲ ἀναβάλλει τὴν δημοσίαν.

4. Ἀμφότεραι αἱ ἀγωγαὶ παραγράφονται ...»

892

1828-1829. Διοικητικὰ ἐγγράφα καὶ δικαστικὲς αποφάσεις. Αἶγινα, Γραμβούσα (Κρήτη), Μαραθονήσι (= Γύθειο), Ναύπλιο, Σκόπελος, Χελιδόνι (Ηλεία).

Δέσποινα Θέμελη - Κατηφόρη, *Ἡ δίωξις τῆς πειρατείας καὶ τὸ Θαλάσσιον Δικαστήριον κατὰ τὴν πρώτην καποδιστριακὴν περίοδον 1828-1829*, τ. 1: *Ἡ δίωξις τῆς πειρατείας*, Ἀθήνα 1973, σ. 209-238, αρ. 1-17· τ. 2: *Τὸ Θαλάσσιον Δικαστήριον*, Ἀθήνα 1973, σ. 119-156, αρ. 1-25.

893

1828-1829. Δικαστικὲς αποφάσεις τοῦ «Θαλασίου Δικαστηρίου» ἢ «Δικαστηρίου Λειῶν» καὶ συναφὴ ἐγγράφα. Αἶγινα.

Δέσποινα Θέμελη - Κατηφόρη, «Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Θαλασίου Δικαστηρίου, 1828-1829», *ΕΚΕΙΕΔ* 20-21 (1973-1974) [1976], σ. 61-454.

ΚΗΡΥΞΗ ΠΛΟΙΩΝ ΩΣ ΠΕΙΡΑΤΙΚΩΝ. ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΤΑΠΩΛΗΣΗΣ ΤΟΥΣ ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ Η ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΠΙΣΤΟΥ ΑΓΟΡΑΣΤΗ. ΠΕΡΙΕΡΧΟΝΤΑΙ ΩΣ ΝΟΜΙΜΗ ΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ Η ΟΠΟΙΑ, ΚΑΤΟΠΙΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΟΡΑΣΤΗ, ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΟΛΙΟΥ ΠΩΛΗΤΗ

1828, 11 Ιουνίου

«Ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεως

Ἀποφασίς τῆς Προσωρινῆς Ἀντὶ Θαλασσίου Δικαστηρίου Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς δύο κασιωτικὰς γολέτας «Κασιωτίναν» καὶ «Ποσειδῶνα» τὴν 11 Ἰουνίου 1828 μεταξὺ τοῦ Κυριακοῦ Γ. Μαλαξοῦ φέροντος πρόσωπον τοῦ Ἰωάννου Φραγκούλη, κυρίου τῆς ρηθείσης γολέτας «Κασιωτίνας», καὶ τοῦ Βασιλείου Νικήτα φέροντος πρόσωπον τοῦ Νικήτα Βασιλείου, κυρίου τῆς ρηθείσης γολέτας «Ποσειδῶνος», ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ τοῦ καταγωγοῦ Λαζάρου Ν. Νέγκα πλοίαρχου τῆς γολέτας «Παναγίας τῆς Ὑδρας», ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. ... Ἀναγνώσασα τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἐπὶ τούτῳ διορισθέντος Συνέδρου, περιέχουσαν τὰ ἀκόλουθα· «τὴν 30 Ἰουλίου 1827 ὁ καταγωγὸς Λάζαρος Νέγκας, πλοίαρχος τῆς γολέτας «Παναγίας τῆς Ὑδρας» συνέλαβεν εἰς τὴν Κάρπαθον ὡς πειρατικὰς τὰς περὶ ὧν ἡ κρίσις δύο κασιωτικὰς γολέτας, τὸν «Ποσειδῶνα» τοῦ Νικήτα Βασιλείου καὶ τὴν «Κασιωτίναν» τοῦ Ἰωάννου Φραγκούλη. Εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν τὰς ἔφερεν εἰς κρίσιν καὶ διὰ τοῦτο ἀπολογεῖται ὅτι κατὰ ἑπταετὴ συνήθειαν καὶ πολεμικοὶ πλοίαρχοι καὶ καταγωγὴ ἔκαιαν ἢ ἐκυρίευαν ἀκρίτως τὰ πειρατικὰ πλοῖα καὶ εἰς ἀπόδειξιν φέρει πολλὰ παραδείγματα.

Ἐναντίον τῆς συνηθείας ταύτης φέρουν τὸ ἀπὸ 27 Μαΐου 1826 κήρυγμα τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ὁποῖο προτείνουν μάλιστα ὡς νόμον ἐπικρατοῦντα ἔκτοτε· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀπλοῦν κήρυγμα ἢ καὶ ψήφισμα δὲν εἶναι νόμος· ἔπειτα μὲ λύπην ἀναπολεῖ τις ὅτι τοῦ ὄντος ἐντίμου διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐκελινου κηρύγματος καὶ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα εἶχαν ἀναιρεθῇ ἀπὸ τὰ μέτρα καὶ τὰς πραγματικὰς διατάξεις τῆς Ἀντικυβερνήσεως, ἣτις ἐπαναφέρει τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος πάλιν ὅσον πολυχρόνιος συνήθεια καὶ ἂν παρειαχωρήσῃ καὶ ὁποία καὶ ὅσα παραδείγματα καὶ ἂν δοθοῦν πρέπει ἐνταύτῳ νὰ συμφωνοῦν καὶ μὲ τὸ δίκαιον ἢ ἄλλως ἢ μὲν συνήθεια διαρρήσεται, τοῦτο δὲ μένει διὰ πάντα ἀναλλοίωτον. Κατ' αὐτὸ λοιπὸν πᾶσα κτῆσις δὲν μεταβιβάζεται ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο πρόσωπον εἰμὴ δι' ἐννόμου πράξεως· εἰς δὲ τὰ συλλαμβανόμενα πλοῖα μόνῃ ἐννομος πρᾶξις, μεταθέτουσα τὴν κτῆσιν ἀπὸ τοὺς συλληφθέντας εἰς τοὺς συλλαβόντας εἶναι ἡ κρίσις. Καὶ ἐπειδὴ προσκαλεῖται ἀπὸ τοὺς συλληφθέντας Κασίους, μένει νὰ ἐξετάσωμεν τὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ καταγωγοῦ δικαιολογήματα.

Ὁ ἀντίδικός των κατηγορεῖ τοὺς δύο Κασίους ὅτι ἐκτὸς ἄλλων πειρατειῶν μετὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου ἐπάτησαν καὶ ἐγύμνωσαν εἰς τὰ Κάκκαβα τῆς Λυκίας δύο οὐδέτερα πλοῖα καὶ ἐξ ἑλληνικὰ πλοιάρια. Οἱ ἐγκαλούμενοι ὁμολογοῦν μὲν ὅτι ἐπῆγαν εἰς Κάκκαβα, ὅμως ἀρνοῦνται ὅτι μετῆλθον καμμίαν πειρατείαν· εὐρόντες ἐκεῖ, λέγουν, δύο ξύλα, τὸ ἓν τουρκικὸν καὶ τὸ ἄλλον εὐρωπαϊκὸν ἀφαίρεσαν ἀπ' ἐκεῖνο ὡς ἐχθρικὸν διάφορα πανιὰ καὶ σχοινιά, τὸ δὲ ἄλλο ἐπισκεφθέντες ἀπλῶς καὶ γνωρίσαντες τὴν οὐδετερότητά του δὲν τὸ ἐπείραξαν τελείως.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ ἀπολογητικὸν σύστημά των· προσθέτουν μάλιστα ὅτι τὸ εἰς τὰ παράλια τῆς Λυκίας ταξίδιον των δὲν ἦτον προμελετημένον, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν οἱ ναῦται, δελεασθέντες ὑπ' ἄλλους, παλαιούς συντρόφους των, μὲ τοὺς ὁποίους ἀπηντήθησαν εἰς Χάλκην,

παρεβίασαν τὴν θέλησιν τῶν πλοιάρχων καὶ τοὺς παρέσυραν ἄκοντας εἰς τὸ ἄτακτον καὶ ἐναντίον τοῦ διαβατηρίου των ἐπιχείρημα.

Ἀλλ' ὁ καταγωγὸς προτείνει ἐναντίον των τὰ θαλάσσια ἔγγραφα μιᾶς ρωσικῆς ναύης ὀνομαζομένης «Ἀλεξάνδρου» τοῦ πλοιάρχου Φραγκίσκου Ἀρδίτου, τὰ ὅποια βεβαιώνει ὅτι εὑρεν εἰς τὰς γολέτας των. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα φέρουν τῷ ὄντι βαρείας ὑποψίας πειρατείας· μάλιστα τὸ ἡμερολόγιόν της τακτικὸν κατὰ πάντα καὶ γράφον ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὰ τρέχοντα ἀπὸ 1 Ἀπριλίου ἕως 29 Ιουλίου ἔ.ν., φανερώνει ὅτι κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχε φθάσει εἰς Κάκκαβα. Ἐκεῖ ἔξαφνα τὸ καθημερινὸν τοῦτο ἡμερολόγιον δὲν διακόπτεται ἀπλῶς ἀλλὰ σιωπᾷ παντάπασιν. Ποία εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἔξαφνικῆς ταύτης καὶ τελείας κατασιγᾶσεως του; Ποία ἄλλη πιθανώτερα, εἰμὴ ὅτι ἐπατήθη ἡ ναὺ καὶ ἠρπάχθησαν τὰ χαρτιά της; Τὴν ὑπόνοιαν ταύτην συνισχύουν πολὺν διάφορα πλοίου εἰδιόματα εὑρεθέντα εἰς τὰς δύο κασιωτικὰς γολέτας, τὰ ὅποια ἐρευνήσαντες οἱ δόκιμοι ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶναι εὐρωπαϊκοῦ καὶ ὄχι τουρκικοῦ σκάφους.

Μ' ὅλον ὅτι τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπιβαρύνουν πολὺν τὰς κατὰ τῶν ἐγκαλουμένων ὑποψίας, ἡ Ἀντὶ Θαλασσίου Δικαστηρίου Ἐπιτροπὴ διὰ τὰ ἀποφασίσῃ ἠθέλησε νὰ λάβῃ θετικὰς ἀποδείξεις ...

Παρατρέχω τινὰ ἐλαφρὰ προκαλεσθέντα ἢ συμπεσόντα βοηθήματα εἰς εὔρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἔρχομαι εἰς τὰς μαρτυρίας αἵτινες διέλυσαν τὰς ἀμφιβολίας. Ὁ ναύτης Κωνσταντῆς Αἰνήτης ἀπὸ Καστελλόρριζον μαρτυρεῖ ... Τρεῖς ἄλλοι μάρτυρες ... μαρτυροῦσιν ...

Αἱ μαρτυρίαι αὗται ἠνάγκασαν καὶ τοὺς κατηγορουμένους αὐτοὺς καὶ ὡμολόγησαν τὸ ἔγκλημά των· ὅμως ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος κατέφυγαν εἰς τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν ἐξαίρεσιν, ὅτι εἰς τὴν πειρατείαν ταύτην παρεσύρθησαν ἀπὸ βίαν τῶν ἐπαναστάντων κατ' αὐτῶν πληρωμάτων. Ἀλλ' ποίαν ἀπόδειξιν βίας φέρουν; Καμμίαν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἰδίαν των διαβεβαίωσιν ...

Ταῦτα καταδικάζουν τὰς δύο περὶ ὧν ὁ λόγος γολέτας ὡς πειρατικὰς· ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ συναποφασισθῇ καὶ μία παρέμπτωσις ἀποζημιώσεως τοῦ ἀγοραστοῦ μιᾶς τῶν δύο κασιωτικῶν γολετῶν. Καθ' ὅσα προκύπτουν ἀπὸ διάφορα ἔγγραφα ἐπίσημα οἱ ναῦται τοῦ Α. Νέγκα ἐπώλησαν τὴν γολέταν «Ποσειδῶνα». Ταύτην τὴν πώλησιν δύνανται ἴσως νὰ τὴν δικαιολογήσουν ἀλλὰ ὄχι καὶ νὰ τὴν δικαιώσουν μὲ τὴν προτεινομένην ἀπὸ τὸν καταγωγὸν συνήθειαν τῆς ἀκρίτως ἕως τώρα γενομένης μεταβάσεως τῆς κτήσεως τῶν πειρατικῶν πλοίων εἰς τοὺς πολεμικοὺς πλοιάρχους ἢ τοὺς καταγωγοὺς ...

Ὁ πρῶτος ἀγοραστής Μαρίνης Γ. Σπαχῆς τὴν μετεπώλησε τὴν 22 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Γιάννην Α. Βαλῆν. Τὴν 25 ἡ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας διέταξε πᾶσαν τοπικὴν ἐξουσίαν νὰ συντρέξῃ τοὺς πρώτους κυρίους τῶν γολετῶν εἰς ἀνάκτησίν των, δὲν νομίζω δὲ περιττὸν νὰ σημειώσω ἐδῶ ὅτι ἡ διαταγὴ αὕτη εἶναι νοθευμένη μὲ ξένης χειρὸς πλαστογραφίαν, προστεθείσης εἰς τὸ τέλος τῆς φράσεως «εἰς ὅποιονδήποτε χεῖρας καὶ μὲ ὅποιονδήποτε τρόπον εὑρεθῶσιν» (αἱ γολέται). Ἡ προσθήκη αὕτη ἀλλάσσει τὴν παραγγελλομένην παρὰ τῆς ρηθείσης Γραμματείας εἰρηνικὴν ἀπόφασιν εἰς βιαίαν ἀφαίρεσιν. Ἡ δημοσίων γραμμάτων πλαστογραφία εἶναι βαρὺ ἔγκλημα καὶ ἕκαστος ὑπουργὸς ἔχει χρέος νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν ἐγκληματικὴν δικαιοσύνην ...

Τὴν 1 Νοεμβρίου ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας ἐπεκύρωσε μὲ ἐμπορικὸν δίπλωμα τὴν τοῦ ρηθέντος Βαλῆ κυριότητα ἐπὶ ταύτης τῆς γολέτας μετονο-

μασθείσης «Ἀμφιτρίτης» ἀλλὰ τὴν 4 τοῦ αὐτοῦ, ἤγουν τρεῖς ἡμέρας ὑστερώτερα, ἡ αὐτὴ Γραμματεία διέταξε τὸν πρῶτον Στόλαρχον νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν Λ. Νέγκαν ν' ἀποδώσῃ τὰς δύο κασιωτικὰς γολέτας ἢ, ἂν τὰς ἐπώλησε, νὰ τὰς κρατήσῃ ὁ Στόλαρχος ἢ νὰ διατάξῃ νὰ τὰς κρατήσωσι ὅπου τὰς ἀπαντήσωσι. Τὴν 26ην τοῦ αὐτοῦ ὁ Βαλῆς μετεπώλησεν εἰς τὸν Δημήτριον Ι. Κοκκινάκην τὴν γολέταν «Ἀμφιτρίτην» διὰ δύο ἐγγράφων γενομένων τοῦ ἐνὸς ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ φρουρίου τῆς Μονεμβασίας καὶ τοῦ ἄλλου ἐνώπιον τῆς Δημογεροντίας καὶ τῆς Ἀστυνομίας τῆς αὐτῆς πόλεως.

Τέλος τὴν 28 Ἰανουαρίου 1828 ὁ Κοκκινάκης ἔλαβε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νέον δίπλωμα ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γολέτας κυριότητά του. Τὴν δὲ 8 Φεβρουαρίου ἡ Δημογεροντία τῆς Σύρας κατ' αἴτησιν τῶν Κασίων, πρῶτων κυρίων τῶν γολετῶν ἐπιστηριζομένη εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θαλασσίου Δικαστηρίου καὶ τὴν πρὸς τὸν Στόλαρχον διαταγὴν τῆς ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ἐκράτησε τὴν γολέταν «Ἀμφιτρίτην» καὶ ἔστειλε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τοὺς ρηθέντας Κασίους καὶ τὸν πλοίαρχον Κοκκινάκην.

Τὶ προκύπτει ἀπὸ τὴν τόσῃ σύγχυσιν τῶν πωλήσεων καὶ μεταπωλήσεων, τῶν παρεισελθουσῶν διαταγῶν καὶ τῆς κρατήσεως τῆς «Ἀμφιτρίτης»; Ὁ τελευταῖος ἀγοραστὴς Κοκκινάκης δυσχυρίζεται ὅτι ἠγόρασε τὸ πλοῖον τοῦτο εὐπίστως. Καμμία ἀπόδειξις κακοπιστίας δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἐπειδὴ ζημιώνεται ὅχι ὀλίγον ἀπὸ ταύτην τὴν κράτησιν, ἀπαιτεῖ ζημίας καὶ διάφορα. Χρεωστεῖται ἀποζημιώσεις καὶ ὅποια; καὶ εἰς τίνοσ βαρος πρέπει νὰ πέσῃ; ...

Κατὰ νόμον ἕκαστος ἀποκρίνεται ὅσας ζημίας ἐπροξένησεν ὅχι μόνον διὰ πράξεώς του, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀμελείας ἢ ἀστοχασίας του. Ἔπεται λοιπὸν ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγοραστοῦ πλοίαρχου περιορίζονται εἰς ζημίας μόνας· ἐπειδὴ δὲ προήλθαν τοῦλάχιστον ἀπὸ ἀμέλειαν ὑπουργοῦ, τὸ βάρος τῆς ἀποζημιώσεως πίπτει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἣτις ὁμως σώζει δικαίαν προσφυγὴν κατὰ τοῦ δολίου πωλητοῦ.

Ἡ Προσωρινὴ Ἀντὶ Θαλασσίου Δικαστηρίου Ἐπιτροπὴ κρίνει τὰς γολέτας «Κασιωτίναν» καί, «Ποσειδῶνα» μὲν πρότερον, τώρα «Ἀμφιτρίτην» δικαίας καὶ νομίμους λείας καὶ ἐπομένως ἀποφασίζει, ἢ μὲν «Κασιωτίναν» μ' ὅλην τὴν οἰκείαν τῆς ἀποσκευὴν νὰ πωληθῇ εἰς δημοπρασίαν κατὰ τὸν ὠρισμένον παρὰ τοῦ νόμου τρόπον... διὰ δὲ τὴν προπωληθεῖσαν «Ἀμφιτρίτην» ν' ἀποδώσῃν ὁ ρηθεὶς Νέγκας μετὰ τοῦ ἰδίου πληρώματος εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ λόγον τοῦ αὐτοῦ δικαιώματός της δύο χιλιάδας ἑξακόσια γρόσια· ἡ δὲ Κυβέρνησις νὰ πληρώσῃ δι' ἀποζημιώσιν εἰς τὸν ἀγοραστὴν τῆς ρηθείσης «Ἀμφιτρίτης» γρόσια χίλια εἴκοσι, σώζουσα πάντοτε δικαίαν προσφυγὴν κατὰ τοῦ δολίου πωλητοῦ ...»

894

1828-1830. Μαρτυρικὲς καταθέσεις γιὰ δίωξιν Κασσανδρινῶν, πρῶην αγωνιστῶν καὶ παροίκων στὴ Σκόπελο («κληστολιάπηδων»), υπαίτιων γιὰ πράξεις βίας, αρπαγῆς καὶ πειρατείας. Σκόπελος.

Κ. Κ α λ λ ι α ν ό ς, «Ἄγνωστες εἰδήσεις γιὰ Κασσανδρινούς παροίκους στὴ Σκόπελο (1822-1828)», Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιον 38 (2000), σ. 389-390, αρ. 6-7.

